



*Peștera și moaștele Sfântului Iov  
de la Poceaev*

**P**reacuviosul Iov – egumenul Lavrei Poceaev – s-a născut în Galiția, în părțile Pocuției<sup>1</sup>, din părinți cucernici, cunoscuți sub numele de Jelezo (în jurul anului 1551), și a fost numit, prin Sfântul Botez, Ioan. Viața în casa părintească, oricât a fost de scurtă, a avut o puternică influență în deprinderea evlaviei și în definirea profilului moral-duhovnicesc de mai târziu al preacuviosului. Abia a învățat el să citească, desigur, nu fără îndrumarea părinților, că îndată a început să facă cunoștință cu înaltele chipuri de viețuire duhovnicească, pe care le-a aflat mai înainte de toate în viața patronului său spiritual – Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Bo-

<sup>1</sup> Pocuția este o regiune din Ucraina, cuprinsă între râurile Prut și Ceremuș, locuită de români și ruteni, și stăpânită o scurtă perioadă și de Sfântul voievod Ștefan cel Mare al Moldovei (*n. trad.*)

tezătorul Domnului –, în opera Preacuviosului Ioan Scărarul și în viețile Preacuvioșilor Sava cel Sfințit și Ioan Damaschin.

Lectura unor astfel de vieți pilduitoare, de înaltă trăire duhovnicească, nu avea cum să nu lase urme în sufletul curat al lui Ioan. Se poate spune cu certitudine că, sub influența acestor lecturi, încă din casa părintească s-au înrădăcinat în el acele năzuințe sfinte spre urmarea înaltelor pilde de pustnicie din vechime, pentru înfăptuirea cărora se va osteni întreaga viață. Este adevărat, preacuviosul era în acele timpuri încă foarte tânăr, însă trebuie să amintim că el se deosebea de tinerii obișnuiți: deși tânăr cu vârsta, a fost, după cuvântul lui Dositiei – cel care a scris viața lui –, „desăvârșit cu înțelepciunea”.

În afară de lectura cărților mântuitoare de suflet, în timpul șederii sale în casa părintească, preacuviosul a fost influențat, desigur, și de atmosfera de înaltă viețuire morală din familie, de pilda vie de trăire virtuoaasă a părinților săi. Astfel, în sufletul tânărului nevoitor încă de devreme au fost semănate semințele unui caracter mo-

ral plin de asprime, care îl vor marca pe el toată viața. Niciodată cuvântul și fapta, știința și purtările nu au fost la acesta separate, ci întotdeauna între ele era o deplină armonie. În întreaga lui viață, preacuviosul niciodată nu a năzuit să urmeze acele nevoințe și virtuți ale pustnicilor de demult și ale oamenilor sfinți, pe care nu s-a simțit în stare a le împlini și care nu se potriveau vieții lui, ci întotdeauna a ales să le urmeze numai pe acelea care se potriveau cel mai bine firii și trebuințelor vieții sale.

Năzuințele duhovnicești, care se iviseră în tânărul Ioan pe când se afla în casa părintească, nu i-au putut aduce acolo o mulțumire deplină. Preacuviosul era înclinat către însingurare, către o viață de nevoință pustnicească. Această atracție a fost atât de puternică, încât a înfrânt chiar și legătura cea tare a dragostei față de părinți, hotărându-se să-i părăsească pentru a merge la mănăstire. Avea pe atunci doar zece ani. Ioan a ieșit din casă și a pornit către Mănăstirea Schimbarea la Față Ugornițki, care se afla nu departe, în Galiția, în Munții Carpați. Căzând la picioarele egume-

nului mănăstirii, l-a rugat pe acesta să-l primească în rândul fraților. Trăsăturile feței sale vădeau în acest tânăr un ales al lui Dumnezeu; întru așa măsură i s-a arătat el egumenului, care l-a primit cu bucurie în mănăstire. Interesându-se de viața lui, au stat de vorbă îndelung, în convorbire străduindu-se, după cum se pare, să afle adevărul primei sale impresii despre preacuviosul, dar, în același timp, cu înțeleaptă cercare pustnicească, s-a străduit să-l învețe pe tânărul nevoitor, să-i dea sfat bun și gând evlavios. Vorbind cu tânărul, egumenul l-a îndrumat către eclesiarhul mănăstirii, pentru ca acesta să-l deprindă cu ascultarea mănăstirească. Iar acela a împlinit pe dată porunca egumenului.

Odată cu intrarea în mănăstire a început pentru tânărul Ioan o nouă viață. Și în casa părintească el era deprins cu chipul viețuirii evlavioase, având înaintea ochilor săi pilda vie a părinților, însă aceștia erau oameni ai evlaviei mirenești. Aici însă, în mănăstire, el vedea oameni care se străduiau să înfăptuiască acea dorință care se înfiripase în mintea sa prin lectura cărților celor mântuitoare de suflet –

oamenii evlaviei monahale. Ioan simțea că a sosit în acel mediu spre care îl conduseseră năzuințele lui cele sfinte, și de aceea el li s-a încredințat cu voie deplină. Începând să facă primii pași în viața de nevoință, dar nefiind mulțumit doar cu ascultarea pe care i-o încredința eclesiarhul, tânărul Ioan se străduia să facă bine fiecărui monah în fel și chip. El se bucura că sosise, în sfârșit, timpul să folosească acele lecții din viețile plăcuților lui Dumnezeu, pe care le aflase zugrăvite în cărți. Și-a amintit și de faptul că Sfântul Ioan Scărarul, sosit la mănăstire de copil (15 ani), slujea cu osârdie fraților, și că, asemenea lui, din tinerețe, a făcut aceasta și Preacuviosul Ioan Damaschin. De asemenea, pilda Preacuviosului Sava cel Sfințit i-a dat avânt către urmarea viețuirii călugărești. Despre Sfântul Sava, pe când acesta era tânăr și se afla în mănăstirea flavienilor, biograful său (Kiril Skitopol) spune următoarele: „...El (Sava) primea putere de Sus și se dădea pe sine înfrânării, ca să îndepărteze gândurile cele rele și să izgonească visele cele împovărătoare. La înfrânare acesta adăuga și nevoință trupească, amin-

tindu-și de cuvântul lui David, care striga la Dumnezeu: *Vezi smerenia mea și osteneala mea și-mi iartă toate păcatele mele!* (Ps. 24, 19) De aceea, cu toată smerenia și râvna își curăța sufletul cu post, iar trupul și-l istovea cu nevoițe greu de purtat; și, având pomenita mănăstire 60 ori 70 de călugări, pe toți îi întrecea acesta întru smerenie, ascultare și nevoițe.”

Având înaintea sa o astfel de pildă, tânărul Ioan se străduia să împlinească orice lucru cu blândețe și smerenie și se nevoia întru toate cele bune ale vieții și întru împlinirea virtuților. Și aceste străduințe nu au fost zadarnice. Văzând buna lui viețuire, blândețea sa cea pilduitoare și adâncă-i smerenie, egumenul, cu sfătuirea obștii, l-a tuns în cinul călugăresc pe când el avea doar doisprezece ani, dându-i numele de Iov. În acele timpuri, minții luminate a tânărului monah i s-a arătat un nou chip de viețuire spre a o urma. Acesta era chipul viețuirii dreptului și multpătimitorului Iov din Vechiul Testament. Tânărul monah a deprins acest chip de viețuire și multe trăsături morale din viața Sfântului Iov din Vechiul Testa-

ment, înfăptuindu-le și el în propria viață monahală. „Nu doar numele – grăiește despre monahul Iov biograful său Dositei –, ci și viețuirea multpătimitorului Iov din Vechiul Testament a luat părintele nostru Iov, și nu doar că s-a împodobit cu ea, ci, cu adevărat, toate potrivniciile vieții le-a biruit. Căci acestuia scârbe peste scârbe și dureri din dureri i-au venit, cu îngăduința lui Dumnezeu; și încă de bunăvoie, după propria lui dorință suferind, necruțându-se pe sine, a pășit pe treptele asprei viețuirii pustnicești.” Mai apoi, în încercările și nevoițele ce au urmat, în multele istoviri trupești „își chinuia trupul și chiar și-l istovea până la os”. Până la asemenea măsuri, plin de îndrăznire a năzuit Preacuviosul Iov, spre a se asemana vieții multpătimitorului drept din Vechiul Testament, al cărui nume îl promise la intrarea în monahism.

Viața Preacuviosului Iov la intrarea în monahism a fost atât de curată și de neinteresată de cele pământești, nemaipunând la socoteală toată greutatea nevoiței călugărești, încât Dositei, în *Viața sa*, îl aseamănă cu un înger. „Era – grăiește el despre preacu-

viosul – monah iscusit întru toate, nu doar cu vârsta, ci și înfrumusețat cu toată virtutea, trăind în mijlocul fraților precum un înger... Și cu fiecare zi ce trecea se desăvârșea pe sine din ce în ce mai mult.” Astfel, înțelepțindu-se preacuviosul și neluând aminte la vârsta lui cea tinerească, s-a făcut pildă pentru frați, purtarea sa dându-le acelor prilejul să-și vadă necuviința și propriile nedesăvârșiri, ori, după cum grăiește Dositei, „s-a făcut tuturor spre rușinare și spre folos”.

O astfel de viețuire a preacuviosului monah în Mănăstirea Schimbarea la Față din Ugornițki l-a făcut vestit în întreaga Galiție. Nu doar oamenii de rând, ci și mulți dintre cei de seamă alergau la Mănăstirea Ugornițki ca să cerceteze pe preacuviosul și să primească de la el sfat spre folos și zidire sufletească, ori ca să ceară de la el binecuvântare și rugăciune. Preacuviosul nu le trecea cu vederea rugămințile, ci îi zidea pe toți cu pilda evlaviei sale.

Petrecând zi după zi în virtute și ajungând la vârsta desăvârșirii, adică la 30 de ani, Iov a fost înălțat la treapta preoției, deși în adâncă lui smerenie s-a ferit îndelung de primirea

acestui cin; însă tocmai prin această lepădare de cele înalte, lumina nevoițelor sale și viața lui evlavioasă l-au făcut cunoscut și mai mult. El a devenit cunoscut nu doar în Rutenia, ci și în părțile Poloniei.

Cu îngăduința lui Dumnezeu, în acele părți însă au urmat grele încercări pentru Biserica Ortodoxă. În anul 1566, în Polonia și Lituania și-au făcut apariția iezuiții. Acești credincioși catolici plini de un zel nebunesc, împreună cu cei neînțelepți întru ale credinței – marii bogătași polonezi –, au început să persecute Ortodoxia și pe cei credincioși ei, au ajutat uniația, străduindu-se astfel să-i atragă pe ortodocși spre Catholicism. Bisericile creștinilor ortodocși erau profanate. Doar sfintele mănăstiri rămăseseră adăposturi și sprijin Ortodoxiei prigonite de Catholicism. Apărător al Ortodoxiei, Constantin Constantinovici, cneazul de Ostrog și Dubne, luând seama la acestea, s-a aplecat cu multă luare aminte spre buna rânduială din lăuntru, dar și din afară, a mănăstirilor ortodoxe și asupra păstrării duhului adevăratului monahism creștin-ortodox. În cei care se aflau în aceste mă-